

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет природничої, спеціальної і здоров'язбережувальної освіти
Поморська академія у Слупську «Інститут біології і наук про землю»
Вроцлавський університет, Польща,
Грайфсвальський університет (м. Грайфсвальд, Німеччина),
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (м. Берегове),
Факультет державної політики, Сілезький університет в Опаві (Чехія),
Національний природний парк «Гомільшанські ліси»,
ГО «Українське ентомологічне товариство»

До 300-річчя з дня народження Г. С. Сковороди

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ПРИРОДНИЧА НАУКА Й ОСВІТА:
СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

22-23 вересня
(електронне видання)

Затверджено редакційно-
видавничою
радою Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди
протокол № 10 від 19.10.2022 р.

Харків – 2022

Редакційна колегія:

Бойчук Ю. Д., д. пед. н., професор, член-кореспондент НАНПУ України; Іонов І. А., д. с.-госп. н, професор, член-кореспондент НААН України; Комісова Т. Є., к.б.н., доцент, Леонтєв Д. В., д.б.н., професор; Чаплигіна А.Б. д.б.н., професорка, Маркіна Т. Ю., д.б.н., професорка; Твердохліб О. В., к.б.н., доцент; Галій А. І., к.б.н., доцент., Науменко Н.В. к.пед.н., доцент.

III Міжнародна науково-практична конференція «**Природнича наука й освіта: сучасний стан і перспективи розвитку**», (22-23 вересня 2022 р.),збірник тез. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. – 175 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 10 від 19 жовтня 2022 р.

У збірці представлено матеріали науково-практичної конференції метою якої було обговорення і пошук розв'язання актуальних проблем та узагальнення нових теоретичних і прикладних результатів природничої науки і освіти, шляхи організації ефективного міжнародного наукового співробітництва. У представлених матеріалах висвітлено наукові і прикладні результати природничої науки і освіти, що присвячені питанням сучасної біології, спеціальної психології та педагогіки здоров'язбереження.

Для біологів, екологів, хіміків широкого профілю, фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, викладачів, аспірантів і здобувачів закладів вищої освіти

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

ФРАКТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ СКЕЛЕТОНОВАНИХ МР ЗОБРАЖЕНЬ ЯК МЕТОД МОРФОМЕТРІЇ СТРУКТУР ГОЛОВНОГО МОЗКУ ЛЮДИНИ Н.І. Мар'єнко, О.Ю. Степаненко.....	83
СЕКЦІЯ «СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ХІМІЧНОЇ НАУКИ».....	86
ДОСЛІДЖЕННЯ ПОГЛИНАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ ТЕРМОРОЗШИРЕНОГО ГРАФІТУ НА НАФТУ ТА НАФТОПРОДУКТИ Ю.В. Гребельна ¹ , М.Т. Картель, Ю.І. Семенцов, В.С. Толмачова, О.А. Чернюк	86
ЗАСТОСУВАННЯ РІС МІКРОКОНТРОЛЕРІВ У STEM-ПРОЄКТАХ Винник О.Ф., Грановська Т.Я., Назаренко О.А.	89
СЕКЦІЯ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ».....	93
DISCIPLINES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS THAT FORM VALEOLOGICAL COMPETENCE A.S. Shevchenko, V.V. Shevchenko.....	93
STRESS DISORDERS IN CHILDREN AGAINST THE BACKDROP OF MILITARY CONFLICT IN UKRAINE Тунуныка L.N., Nikolchenk A.Yu., Nikolchenko M.A.	95
МЕХАНІЗМИ ЕНЕРГОІНФОРМАЦІЙНОГО ОБМІНУ СИСТЕМИ «ЛЮДИНА – НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ», «ЛЮДИНА - ВСЕСВІТ» М.С. Гончаренко, Н.В. Науменко.....	97
ГІПОКСИЧНІ ПРОБИ РЕСПІРАТОРНОЇ СИСТЕМИ У МОЛОДІ С.М. Коц, В.П. Коц	101
ВПЛИВ ONLINE НАВЧАННЯ НА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА СПОСІБ ЖИТТЯ УЧНІВ Н.В. Лебединець, Т.В. Головка	103
ОСОБЛИВОСТІ ВМІСТУ НЕЙРОТРОФІЧНИХ ФАКТОРІВ У ХВОРИХ НА ВІДДАЛЕНІ НАСЛІДКИ ЛЕГКОЇ ЗАКРИТОЇ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ Є.В. Лекомцева	106
ОБІЗНАНІСТЬ ЩОДО ВПЛИВУ НА СОН Д.В. Неко, В.П.Коц, С.М. Коц.....	109
СЕКЦІЯ «КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ».....	112
ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ НАВЧАННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗПР А.В.Безручко, А.І.Галій.....	112
ВИВЧЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО СІМ'Ю У ВИХОВАНЦІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ Т.І.Валько.....	114
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З СИНДРОМОМ ДЕФЦИТУ УВАГИ ТА ГІПЕРАКТИВНОСТЮ О. І. Клименко ...	115
СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ (СИНДРОМ ДАУНА) ЗАСОБАМИ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ С.М. Заозьорова	118
АНАЛІЗ РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ШКОЛЯРІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В.Є. Коваленко.....	120

**СЕКЦІЯ «КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ»**

УДК 376-056.36

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ НАВЧАННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗПР

А.В.Безручко, А.І.Галій

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
nastyabez2003@gmail.com*

**GAME ACTIVITY AS A TOOL FOR LEARNING CORRECTION IN CHILDREN
WITH MENTAL RETARDATION**

A. Bezruchko, A. Halii

Annotation. The publication considers the significance of game activities and game techniques for the educational process formation. During the game, mental processes (perception, attention, memory, thinking, imagination, speech) develop. Game activities for working with children with SEN are leading and should be aimed at improving the development of mental processes.

Key words: game activity, children with mental retardation, children with normotypical development, role play

Ігрова діяльність є невід'ємною частиною розвитку дітей. Гра - найбільш доступний для дітей вид діяльності, спосіб переробки вражень, отриманих з навколишнього світу. Вона супроводжує довгий період часу і допомагає дитині навчитися, а також адаптуватися до життя у світі. У грі яскраво виявляються особливості мислення та уява дитини, її емоційність, активність, що розвивається, потреба в спілкуванні. Граючись, малюки отримують досвід у моделюванні, збагаченні свого світогляду і досвіду. Гра, як писав видатний психолог Л.С.Виготський, веде за собою розвиток.

У грі реалізуються потенційні можливості особистості дитини, перші творчі прояви, як наслідок, формується особистість дитини. Функції гри знаходяться в прямій залежності від психологічних особливостей, виявлених у дослідженнях С. Л. Рубінштейна, Л. С. Виготського та ін. К. Д. Ушинський відзначав, що під час гри діти легше можуть засвоїти новий матеріал, і рекомендував учителям намагатися робити заняття більш цікавішими, оскільки це одне з головних завдань навчання і виховання дітей. Але на думку автора, межа між грою та навчанням не повинна стиратися. Мова йде про більш широке використання дидактичних ігор та ігрових прийомів на заняттях. Багато вчених відзначають важливу роль навчальних ігор, які дозволяють педагогу розширити практичний досвід дитини, закріпити її знання про навколишній світ.

На сучасному етапі розвитку шкільної освіти кількість дітей із затримкою психічного розвитку має негативну тенденцію зростання, з одного боку, несприятливе мікросередовище для розвитку дітей, а з іншого – недостатній рівень підготовки спеціалістів загальноосвітніх навчальних закладів. Підготовка професійної діяльності педагогів залежить від оволодіння системою теоретичних знань, акцентування на особливості розвитку дітей із затримкою розвитку, психологічної підготовки дітей з особливими потребами, формування практичних навичок діагностики та корекції порушень інтелектуального розвитку. Основні психічні процеси — сприйняття, пам'ять, увага, мислення, уява — визначають загальний розвиток дітей з особливими освітніми потребами, їх розуміння навколишнього світу.

Становлення гри у дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР) має ряд особливостей і протікає значно повільніше, ніж у дитини з нормальним розвитком. До

шести років у дошкільника із ЗПР гра знаходиться на рівні розвитку молодшого дошкільного віку, тоді як у дітей з нормотиповим розвитком, у цьому віці вже розвинута і сформована рольова гра. Для гри дітей дошкільного віку із ЗПР характерний предметно-дієвий спосіб побудови - ігрова поведінка недостатньо емоційна, гра часто не супроводжується словами, моделювання міжособистісного світу поверхневе. [3] Оскільки діти з особливими освітніми потребами мають нестійку увагу та погану пам'ять, навіть прості вірші, скоромовки та перекази казок важко запам'ятати. Діти часто пропускають персонажів, не запам'ятовують послідовність подій, оскільки недостатньо встановлюють причинно-наслідкові зв'язки різної складності та мають труднощі у побудові програми подій.

Ігрова діяльність має дві мети: перша - навчальна, друга - ігрова, заради якої діє дитина. Головне завдання вчителя — домогтися, щоб ці цілі доповнювали одна одну.[3] Дітям з затримкою психічного розвитку потрібно набагато більше повторень, ніж дитині з нормальним розвитком, щоб зрозуміти ту чи іншу дію. Гра забезпечує необхідну кількість повторень при збереженні емоційно-позитивного ставлення до завдання. У грі дошкільники та молодші школярі з ЗПР досить самостійні, продуктивні та активні. Недорозвиненість пізнавальної діяльності у них проявляється в гіршому засвоєнні програмового матеріалу. [4]

За допомогою ігрових прийомів, дій, вправ, ролей у дитини розвиваються психічні процеси (сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява, мовлення), удосконалюються основні види рухів, фізичні властивості та якості (дрібна та загальна моторика, різні види ходьби, бігу, рівноваги, орієнтування в просторі, стрибки, лазіння, спритність, сміливість, швидкість тощо.). Корекційні ігри для дітей спрямовані на вдосконалення слуху, зору, дихання, дотику, нюху.[5] Застосування активних ігор допомагає дитині з особливостями насичувати її сенсорні відчуття, що в свою чергу добре відображається на відчутті і розумінні власного тіла. Ігри також спрямовані на набуття соціального досвіду, естетичного та емоційного сприйняття навколишньої дійсності. Гра також відіграє велику роль у вихованні та розвитку у дітей моральних якостей: самостійності, взаємодопомоги, витримки, доброзичливості, умінні поступатися, домовлятися.

Отже, гра має бути присутня в роботі з дітьми із затримкою психічного розвитку в тій мірі, в якій вона необхідна для створення гармонійного поєднання розумових, фізичних та емоційних навантажень, корекції і стимулювання всіх сторін дитячого розвитку. Гра - це самостійна діяльність, в якій діти вступають в спілкування з однолітками. Їх об'єднує загальна мета, спільні зусилля до її досягнення, загальні переживання. Ігрові переживання залишають глибокий слід в свідомості дитини і сприяють формуванню добрих почуттів, благородних прагнень, навиків колективного життя.

Список використаних джерел

1. Алпатикова, С. В. Особливості ігрової діяльності у дошкільнят із ЗПР / С. В. Алпатикова. - Текст: безпосередній // Молодий учений. - 2018. - № 50 (236). - С. 309-310. - URL: <https://moluch.ru/archive/236/54721/>
2. «Корекція розвитку» Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку Автори: Логвінова І. П., Кучеренко Ю.О
3. Матеріали звітних наукових конференцій факультету педагогічної освіти. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – Вип. 5. – 195 с.
4. Степанова О.А., Вайнер М.Е. «Методика гри з корекційно-розвивальними технологіями», Москва, «Академія», 2003р.